

Lovgivning, relevant for demensområdet

(Det følgende oplister *uddrag* af den nævnte lovgivning)

LOVGIVNING, RELEVANT FOR DEMENSOMRÅDET	1
1 UDDRAG FRA SUNDHEDSLOVEN	2
1.1 Patienters retsstilling	2
2 UDDRAG FRA SERVICELOVEN	5
2.1 Magtanvendelse	6
3 UDDRAG FRA VÆRGEMÅLSLOVEN OG LOV OM SOCIAL PENSION	10
4 VEDR. REPRÆSENTATION, FULDMAGTER MV. SAMT PLEJETESTAMENTER	11
5 UDDRAG FRA LOV OM ANVENDELSE AF TVANG I PSYKIATRIEN	13
6 UDDRAG FRA STRAFFELOVEN	14
7 VEJLEDNINGER MM.	15

1 Uddrag fra Sundhedsloven

(se Lovbekendtgørelse nr. 913 af 13/07/2010)

Formål (§1):	Sundhedsvæsenet har til formål at fremme befolkningens sundhed samt at forebygge og behandle sygdom, lidelse og funktionsbegrænsning for den enkelte.
Sundhedsloven fastsætter krav til sundhedsvæsenet bl.a. med henblik på at opfylde behovet for (§2):	1) let og lige adgang til sundhedsvæsenet, 2) behandling af høj kvalitet, 3) sammenhæng mellem ydelserne, 4) valgfrihed, 5) let adgang til information, 6) et gennemsigtigt sundhedsvæsen og 7) kort ventetid på behandling.
Regioner og kommuner er ansvarlige for (§3): - Regionsrådet har ansvaret for (§ 57): - Regionsrådet yder (§ 79): - Kommunalbestyrelsen har ansvaret for (§ 118):	at sundhedsvæsenet tilbyder en befolkningsrettet indsats vedrørende forebyggelse og sundhedsfremme samt behandling af den enkelte patient. <i>Stk. 2.</i> Sundhedsvæsenets opgaver udføres af regionernes sygehusvæsen, praktiserende sundhedspersoner, kommunerne og øvrige offentlige og private institutioner m.v. - at tilvejebringe tilbud om behandling hos praktiserende sundhedspersoner - sygehusbehandling til personer, der har bopæl i regionen - at tilvejebringe tilbud om sundhedsydelser
Behandling omfatter (§5):	- undersøgelse, diagnosticering, sygdomsbehandling, fødselshjælp, genoptræning, sundhedsfaglig pleje samt forebyggelse og sundhedsfremme i forhold til den enkelte patient
1.1 Patienters retsstilling	
Behandling forudsætter informeret samtykke (§15):	Ingen behandling må indledes eller fortsættes uden patientens informerede samtykke. Patienten kan på ethvert tidspunkt tilbagekalde sit samtykke Informeret samtykke = et samtykke, der er givet på grundlag af fyldestgørende information fra sundhedspersonens side. Et informeret samtykke kan være skriftligt, mundtligt eller efter omstændighederne stiltiende.
Patienten har ret til information (se	Patienten har ret til at få information om sin helbredstilstand og om behandlingsmulighederne, herunder om risiko for komplikationer og

<p>§ 16):</p>	<p>bivirkninger. Informationen skal gives løbende og være tilpasset modtagerens individuelle forudsætninger.</p>
<p>Vedr. patienter, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke (se § 18):</p>	<p>For en patient, der varigt mangler evnen til at give informeret samtykke, kan de nærmeste pårørende give informeret samtykke til behandling. V. værgemål kan informeret samtykke gives af værgeren.</p> <p>Ved behandlingsbehov, hvor der ikke er nærmeste pårørende eller værge, se stk 2-4 i § 18.</p> <p>Ved øjeblikkeligt behandlingsbehov gives der mulighed for handling, se § 19.</p> <p>Patientens tilkendegivelser skal, i det omfang de er aktuelle og relevante, tillægges betydning (se mere i § 20)</p> <p>Vedr. sundhedspersonens ansvar se § 21.</p>
<p>Selvbestemmelse i særlige tilfælde:</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Sultestrejke se § 23. • Afvisning af at modtage blod se § 24. • En uafvendeligt døende patient kan afvise behandling, der kun kan udskyde dødens indtræden, se § 25. <p>Hvis vedkommende ikke er i stand til at udøve sin selvbestemmelsesret, gives der mulighed for at undlade livsforlængende behandling, se stk. 2.</p> <p>Der kan gives de midler, der er nødvendige for at lindre vedkommendes tilstand, selv om dette kan medføre fremskyndelse af dødstidspunktet, se stk. 3.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Livstestamenter se § 26. <p>I livstestamentet kan den pågældende udtrykke sine ønsker med hensyn til behandling, hvis vedkommende måtte komme i en tilstand, hvor selvbestemmelsesretten ikke længere kan udøves af patienten selv.</p> <p>Stk. 2: I et livstestamente kan optages bestemmelser om, at</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der ikke ønskes livsforlængende behandling i en situation, hvor testator er uafvendeligt døende, og

	<p>2) der ikke ønskes livsforlængende behandling i tilfælde af, at sygdom, fremskreden alderdomssvækkelse, ulykke, hjertestop el.lign. har medført så svær invaliditet, at testator varigt vil være ude af stand til at tage vare på sig selv fysisk og mentalt.</p> <p>Stk. 3: Hvis en sundhedsperson, i tilfælde hvor patienten ikke selv er i stand til at udøve sin selvbestemmelsesret, påtænker at iværksætte livsforlængende behandling af en uafvendeligt døende eller påtænker at fortsætte livsforlængende behandling i en situation som nævnt i stk. 2, nr. 2, skal sundhedspersonen kontakte Livstestamenteregisteret med henblik på at undersøge, om der foreligger et livstestamente.</p>
Aktindsigt:	<p>Patienten har ret til aktindsigt i patientjournaler mv., der udarbejdes af sundhedspersoner, og til på letforståeligt sprog at få meddelelse om oplysningerne i journalerne, se § 36 og 37. Ang. afgørelse om ret til aktindsigt, se § 38.</p>
Tavshedspligt og videregivelse af helbredsoplysninger:	<p>Ang. patienters krav på sundhedspersoners tavshed, se § 40.</p> <p>Videregivelse af helbredsoplysninger</p> <ul style="list-style-type: none"> • i forbindelse med behandling, se § 41 og 42, • til andre formål, se § 43 og 44, • til pårørende til afdøde patienter, se § 45. • til særlige formål (forskning, statistik mv.), se § 46-48.

2 Uddrag fra Serviceloven

(se Lovbekendtgørelse nr. 904 af 18/08/2011)

<p>Formål (§1):</p>	<p>1) at tilbyde rådgivning og støtte for at forebygge sociale problemer, 2) at tilbyde en række almene serviceydelser, der også kan have et forebyggende sigte, og 3) at tilgodese behov, der følger af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer. <i>Stk. 2.</i> Formålet med hjælpen efter denne lov er at fremme den enkeltes mulighed for at klare sig selv eller at lette den daglige tilværelse og forbedre livskvaliteten.</p>
<p>Kommunalbestyrelsen skal tilbyde en særlig indsats til voksne med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller med særlige sociale problemer (§ 81).</p> <p>Formålet med indsatsen er:</p>	<p>1) at forebygge, at problemerne for den enkelte forværres, 2) at forbedre den enkeltes sociale og personlige funktion samt udviklingsmuligheder, 3) at forbedre mulighederne for den enkeltes livsudfoldelse gennem kontakt, tilbud om samvær, aktivitet, behandling, omsorg og pleje og 4) at yde en helhedsorienteret indsats med servicetilbud afpasset efter den enkeltes særlige behov i egen bolig, herunder i botilbud efter lov om almene boliger m.v. eller i botilbud efter denne lov.</p>
<p>Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp jf. § 81 – også til personer, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke:</p>	<p>§ 82. Kommunalbestyrelsen skal yde hjælp efter denne lov i overensstemmelse med formålet, jf. § 81, til personer med betydelig nedsat psykisk funktionsevne, der ikke kan tage vare på deres egne interesser, uanset om der foreligger samtykke fra den enkelte. Hjælpen kan dog ikke ydes ved brug af fysisk tvang. <i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal påse, om der er pårørende eller andre, der kan inddrages i varetagelsen af interesserne for en person med betydelig nedsat psykisk funktionsevne. Kommunalbestyrelsen skal være opmærksom på, om der er behov for at bede statsforvaltningen om at beskikke en værge efter værgemålsloven.</p>
<p>Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, pleje og støtte(§ 83), afløsning, aflastning, midlertidigt ophold (§ 84), optræning, hjælp til udvikling af færdigheder (§ 85), genoptræning, hjælp til at vedligeholde færdigheder (§ 86), i fornødent omfang døgnet rundt (§ 87).</p>	<p>§ 83: 1) personlig hjælp og pleje, 2) hjælp eller støtte til nødvendige praktiske opgaver i hjemmet og 3) madservice. <i>Stk. 4.</i> Kommunen skal ved tilrettelæggelsen af pleje og omsorg m.v. for en person med en demensdiagnose så vidt muligt respektere dennes vejledende tilkendegivelser for fremtiden med hensyn til bolig,</p>

	<p>pleje og omsorg (plejetestamenter).</p> <p>§ 84: afløsning eller aflastning til ægtefælle, forældre eller andre nære pårørende, der passer en person med nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne. <i>Stk. 2.</i> Kommunen kan tilbyde midlertidigt ophold til personer, der i en periode har et særligt behov for omsorg og pleje.</p> <p>§ 85: Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp, omsorg eller støtte samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder til personer, der har behov herfor på grund af betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer.</p> <p>§ 86: Kommunalbestyrelsen skal tilbyde genoptræning til afhjælpning af fysisk funktionsnedsættelse forårsaget af sygdom, der ikke behandles i tilknytning til en sygehusindlæggelse. <i>Stk. 2.</i> Kommunalbestyrelsen skal tilbyde hjælp til at vedligeholde fysiske eller psykiske færdigheder til personer, som på grund af nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne eller særlige sociale problemer har behov herfor.</p> <p>§ 87: Kommunalbestyrelsen skal sikre, at de opgaver, der er nævnt i §§ 83-85, i fornødent omfang kan varetages døgnet rundt.</p>
<p>2.1 Magtanvendelse</p>	
<p>Formålet med bestemmelserne om magtanvendelse (§ 124):</p> <p>Der skal forsøges frivillig medvirken:</p> <p>Mindsteindgrebsprincippet:</p>	<p>at begrænse magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten til det absolut nødvendige. Disse indgreb må aldrig erstatte omsorg, pleje og socialpædagogisk bistand.</p> <p><i>Stk. 2:</i> Forud for enhver form for magtanvendelse og andre indgreb i selvbestemmelsesretten skal kommunen foretage, hvad der er muligt for at opnå personens frivillige medvirken til en nødvendig foranstaltning.</p> <p><i>Stk. 3:</i> Anvendelse af magt skal stå i rimeligt forhold til det, der søges opnået. Er mindre indgribende foranstaltninger tilstrækkelige, skal disse anvendes.</p>

<p>Alarmsystemer(§ 125):</p>	<p>Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende personlige alarm- eller pejlesystemer for en person i en afgrænset periode, når</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der er risiko for, at personen ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide personskade, og 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det påkrævet for at afværge denne risiko. <p>Der gives mulighed for tidsubegrænset brug af alarm- og pejlesystemer v. fremadskridende mental svækkelse, se stk 2.</p>
<p>Døråbnere ved yderdøre:</p>	<p>Stk. 3, § 125: Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende særlige døråbnere ved yderdøre for en eller flere personer i en afgrænset periode, når</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der er nærliggende risiko for, at en eller flere personer ved at forlade bo- eller dagtilbuddet udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet for at afværge denne risiko og 3) lovens øvrige muligheder forgæves har været anvendt.
<p>Fastholdelse (§ 126):</p>	<p>Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person eller føre denne til et andet opholdsrum, når</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) der er nærliggende risiko for, at personen udsætter sig selv eller andre for at lide væsentlig personskade, og 2) forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet. <p>§ 126 a. Kommunalbestyrelsen kan undtagelsesvis for en afgrænset periode træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person, hvis dette må anses for en absolut nødvendighed for at varetage omsorgspligten, jf. § 82, stk. 1, i personlig hygiejne-situationer. Det skal samtidig gennem handleplanen, jf. § 136, stk. 2, søges sikret, at magtanvendelse i personlig hygiejne-situationer i fremtiden kan undgås.</p>
<p>Tilbageholdelse i boligen (§ 127):</p>	<p>Under samme betingelser som i § 125, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen træffe afgørelse om at anvende fysisk magt i form af at fastholde en person for at forhindre denne i at forlade boligen eller for at føre denne tilbage til boligen.</p> <p>Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode tilbageholdelse i boligen kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.</p>
<p>Anvendelse af stofseler (§ 128):</p>	<p>Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om at anvende fastspænding med stofseler til kørestol eller andet hjælpemiddel,</p>

	<p>seng, stol eller toilet for at hindre fald, når der er nærliggende risiko for, at en person udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade, og forholdene i det enkelte tilfælde gør det absolut påkrævet.</p> <p>Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal træffe afgørelse om, for hvilken periode de beskyttelsesmidler, som er omfattet af stk. 1, kan anvendes, og skal løbende vurdere, om en mindre indgribende foranstaltning kan anvendes.</p>
<p>Optagelse i særlige botilbud uden samtykke –</p> <p>Personer, der modsætter sig flytning (§ 129):</p> <p>Personer, der ikke modsætter sig flytning, se stk. 2:</p>	<p>Det sociale nævn kan, efter indstilling fra Kommunalbestyrelsen, træffe afgørelse om flytning eller optagelse i botilbud, når</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) det er absolut påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og 2) hjælpen ikke kan gennemføres i personens hidtidige bolig og 3) den pågældende ikke kan overskue konsekvenserne af sine handlinger og 4) den pågældende udsætter sig selv for at lide væsentlig personskade og 5) det er uforsvarligt ikke at sørge for flytning. <p>Kommunalbestyrelsen kan træffe afgørelse om optagelse i et bestemt botilbud for personer med betydelig og varigt nedsat psykisk funktionsevne, som ikke modsætter sig flytning, men som mangler evnen til at give informeret samtykke, når</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ophold i et botilbud med tilknyttet service er påkrævet for, at den pågældende kan få den nødvendige hjælp, og 2) det i det konkrete tilfælde vurderes omsorgsmæssigt at være mest hensigtsmæssigt for den pågældende. <p>(Indstillingen skal tiltrædes af værge beskikket af statsforvaltningen.)</p>
<p>Advokatbistand (§ 132):</p>	<p>Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at personen under sagen får bistand fra en advokat til at varetage sine interesser i sager om</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) tilbageholdelse i boligen m.v. efter § 127 mod den pågældendes vilje eller 2) optagelse i særlige botilbud efter § 129, stk. 1.
<p>Klagemulighed (§ 133 og 134):</p>	<p>Kommunalbestyrelsens afgørelser efter §§ 125, 126, 126 a, 127, 128 og 137 b og § 137 c, stk. 2, kan indbringes for det sociale nævn efter reglerne i kapitel 10 i lov om retssikkerhed og administration på det sociale område.</p> <p>Det sociale nævns afgørelser efter § 131 om optagelse i bestemte botilbud efter § 129 kan indbringes for Ankestyrelsen, inden 4 uger efter at klageren har fået meddelelse om afgørelsen.</p>

Vedr. domstolsprøvelse, se § 135.	

3 Uddrag fra Værgemålsloven og lov om social pension

(se Lovbekendtgørelse nr. 1015 af 20/08/2007)

Værgemålsformer (§ 5):	<p>Der kan iværksættes værgemål for den, der på grund af sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred er ude af stand til at varetage sine anliggender, hvis der er behov for det.</p> <p>Stk. 3. Værgemålet kan begrænses til at angå økonomiske forhold, herunder bestemte aktiver eller anliggender. Det kan også begrænses til at angå personlige forhold, herunder bestemte personlige anliggender.</p>
Hvem kan anmode om værgemål? (§ 16):	<p>Anmodningen om værgemål kan fremsættes af</p> <ol style="list-style-type: none">1) den pågældende selv,2) dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste,3) værgeren eller en særlig værger,4) kommunalbestyrelsen,5) regionsrådet eller6) politidirektøren.
Administration af pension (pensionslovens § 36)	<p>Hvis kommunalbestyrelsen skønner, at en pensionist ikke kan administrere pensionen, herunder hvis pensionisten gentagne gange har misligholdt huslejobetalingen, eller hvis pensionistens udlejer har indgivet anmodning til fogedretten om pensionistens udsættelse af et beboelseslejemål på grund af betalingsmisligholdelse, afgør kommunalbestyrelsen, på hvilken måde pensionen skal udbetales. Kommunalbestyrelsen kan anmode om, at der iværksættes værgemål for pensionisten, jf. værgemålslovens § 16.</p>

4 Vedr. repræsentation, fuldmagter mv. samt plejetestamenter

Forvaltningslovens § 8	<p>Den, der er part i en sag, kan på ethvert tidspunkt af sagens behandling lade sig repræsentere eller bistå af andre. Myndigheden kan dog kræve, at parten medvirker personligt, når det er af betydning for sagens afgørelse.</p> <p>Stk. 2. Bestemmelsen i stk. 1, 1. pkt., gælder ikke, hvis partens interesse i at kunne lade sig repræsentere eller bistå findes at burde vige for væsentlige hensyn til offentlige eller private interesser, eller hvor andet er fastsat ved lov.</p>
Specialfuldmagter, Generalfuldmagter	<p>Der er mulighed for at udarbejde fuldmagter til pårørende mv., med henblik på at foregribe de praktiske vanskeligheder, der kan opstå som følge af demens mv.</p> <p>Fuldmagten skal udarbejdes mens vedkommende har sin fulde handleevne i behov.</p> <p>Specialfuldmagterne er kendetegnet ved at dække et mindre område og være mere specifikke end en generalfuldmagt Generalfuldmagter er udformet så den dækker alle tænkelige forhold.</p> <p>Der er ingen lovbestemt krav for oprettelsen af fuldmagter, men pga. fuldmagtens vidtrækkende karakter bør der ske en bekræftelse af fuldmagtsgivers handleevne på oprettelsestidspunktet. Det kan ske enten ved påtegning på selve fuldmagten af en advokat eller to vitterlighedsvidner eller ved påtegning hos notaren.</p> <p>Det anbefales, at der søges professionel bistand.</p>
Plejetestamenter, Servicelovens § 83, stk. 4	<p>Der er ikke krav om, at »plejetestamentet« skal oprettes på en officiel formular eller skal underskrives for en notar. »Plejetestamentet« kan således også fremgå af f.eks. et videobånd eller kassettebånd.</p> <p>I et »plejetestamente« kan man tilkendegive, hvordan man ønsker at blive plejet i fremtiden. Det kan f.eks. indeholde oplysninger om madvaner, påklædning, hygiejne samt dagligdagsvaner mv. i øvrigt.</p> <p>Tilkendegivelserne for fremtiden er vejledende. Det er altid kommunen/plejepersonalet, der - i samarbejde med eventuelle pårørende - i sidste ende afgør, hvilken hjælp der skal gives og hvordan. Eksempelvis kan forholdene for den demente have ændret sig, siden ønskerne for fremtiden blev formuleret, således at det vil stride mod den dementes tarv at følge tilkendegivelserne i »plejetestamentet«.</p> <p>Et »plejetestamente« kan ikke bruges til, at man på forhånd tilkendegiver, at der må bruges magt i forbindelse med f.eks.</p>

personlig pleje. Magtanvendelse skal altid være sidste udvej. Ved indstilling om brug af de muligheder for magtanvendelse, der er omfattet af kapitel 15, kan det dog indgå i personalets vurdering, om personen har tilkendegivet at han/hun vil opretholde et højt hygiejneniveau, ikke vil ligge sin ægtefælle til last, ikke ønsker at flakke rundt på gaden i nattøj eller lign.

Man kan ikke via et »plejetestamente« betinge sig ret til at blive boende hjemme eller i et bestemt botilbud, hvis boligen/boformen ikke længere er optimal i forhold til den nedsatte funktionsevne. Man kan ikke via et »plejetestamente« fravige reglerne om magtanvendelse i forbindelse med flytning.

5 Uddrag fra Lov om anvendelse af tvang i psykiatrien

(Se Lovbekendtgørelse nr. 1729 af 02/12/2010).

Lovens område (§ 1):	Frihedsberøvelse og anvendelse af anden tvang i forbindelse med indlæggelse, ophold og behandling på psykiatrisk afdeling må kun finde sted efter reglerne i denne lov. <i>Stk. 2.</i> Ved tvang forstås i denne lov anvendelse af foranstaltninger, for hvilke der ikke foreligger et informeret samtykke, jf. kapitel 5 i sundhedsloven.
Frihedsberøvelse (§ 5): (herunder tvangsindlæggelse)	Tvangsindlæggelse eller tvangstilbageholdelse må kun finde sted, såfremt patienten er sindssyg (eller lign. tilstand), og det vil være uforsvarligt ikke at frihedsberøve den pågældende med henblik på behandling, fordi: <ol style="list-style-type: none">1) udsigten til helbredelse eller en betydelig og afgørende bedring af tilstanden ellers vil blive væsentlig forringet eller2) den pågældende frembyder en nærliggende og væsentlig fare for sig selv eller andre. Vedr. punkt 1 – Behandlingsindikation ("gule papirer"): En forudsætning for tvangsindlæggelse jf. punkt 1 er, at den tilgrundliggende tilstand kan behandles. Dette er endnu ikke gældende for demenstilstande. Det vil sige, at personer, som er udredt og har en demensdiagnose, ikke kan tvangsindlægges på behandlingsindikation. Vedr. punkt 2 – Fareindikation ("røde papirer"): En forudsætning for tvangsindlæggelse jf. punkt 2 er, at patienten udgør en nærliggende og overhængende fare for sig selv eller andre. Kun meget få – om overhovedet nogen – personer med demens vil kunne planlægge og udføre et selvmord, og det vil ligeledes være meget få personer med demens, der vil være til fare for andre. Tvangsindlæggelse på fareindikation af personer med demens er en mulighed, men sker meget sjældent.

6 Uddrag fra Straffeloven

(Se Lovbekendtgørelse nr. 1235 af 26/10/2010).

<p>Retten til nødværge og nødret (§ 13 og 14):</p>	<p>§ 13. Handlinger foretagne i nødværge er straffri, for så vidt de har været nødvendige for at modstå eller afværge et påbegyndt eller overhængende uretmæssigt angreb og ikke åbenbart går ud over, hvad der under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning er forsvarligt.</p> <p><i>Stk. 2.</i> Overskrider nogen grænserne for lovligt nødværge, bliver han dog straffri, hvis overskridelsen er rimeligt begrundet i den ved angrebet fremkaldte skræk eller ophidselse.</p> <p><i>Stk. 3.</i> Tilsvarende regler finder anvendelse på handlinger, som er nødvendige for på retmæssig måde at skaffe lovlige påbud adlydt, iværksætte en lovlig pågribelse eller hindre en fanges eller tvangsanbragt persons rømning.</p> <p>§ 14. En handling, der ellers ville være strafbar, straffes ikke, når den var nødvendig til afværgelse af truende skade på person eller gods, og lovovertrædelsen måtte anses for at være af forholdsvis underordnet betydning.</p>

7 Vejledninger mm.

Rapport fra arbejdsgruppen vedr. forslag til vurdering af kognitiv funktion ved lægeundersøgelse i forbindelse med kørekortsfornyelse fra det 70. år,

Sundhedsstyrelsen, 2003.

http://sundnyt.sst.dk/Tilsyn/Ny_rapport_Forslag_til_vurdering_af_kognitiv_funktion_ved_laeg_eundersoegelse_i_forbindelse_med_koerekortsfornyelse_fra_det_70_aar.aspx

Vejledning om neurologiske sygdomme og kørekort, Sundhedsstyrelsen, 2008.

<http://www.sundhedsstyrelsen.dk/Udgivelser/2008/Vejledning%20om%20neurologiske%20sygdomme%20og%20koerekort.aspx>

Vejledning til læger, sundhedsplejersker, social- og sundhedsassistenter, sygehjælpere og kliniske diætister. Screening og behandling af patienter i ernæringsmæssig risiko, Sundhedsstyrelsen, 2008.

<http://www.sundhedsstyrelsen.dk/Udgivelser/2008/Vejledning%20til%20laeger%20sygeplejersker%20social-%20og%20sundhedsassistenter%20sygehjaelpere%20og%20kliniske%20diaetister%20-%20Screening%20og%20behandling%20af%20patienter%20i%20ernaeringsmaessig%20risiko.aspx>

Klinisk vejledning for almen praksis. Spørg til alkoholvaner – diagnostik og behandling af alkoholproblemer, Sundhedsstyrelsen og DSAM, 2010.

<http://www.e-pages.dk/dsam/768120067/>